

Omaavalitsuste roll rohereformi elluviimisel

Omaavalitsuste rohereformi võrgustiku kohtumine 5. juuni 2024

Rene Reisner

Kliimaministeerium

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

TARTU ÜLIKOOL
RAKE

SOOVITUSED LINNADE JA VALDADE PÖÖRDUMISEKS ROHELISE ARENGU RAJALE

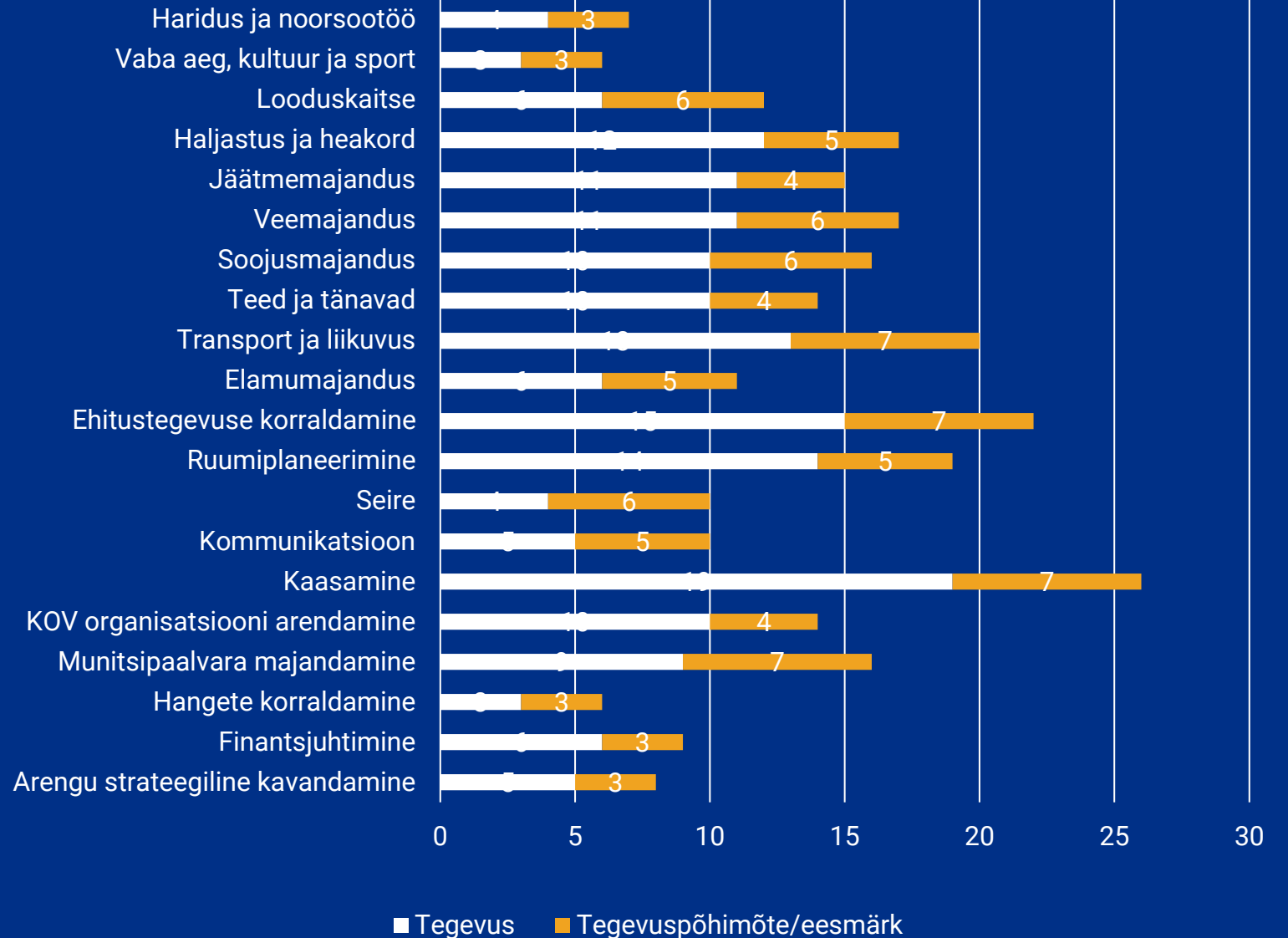
JUHEND

2022

August

Soovitused KOV rohereformiks

KOV vastutus seoses rohereformiga väljendub alljärgnevate põhimõtte järgimises

Pigem teha vähem, aga paremini – arvestada KOV otsustes, toodete ja teenuste (sh ehitustööde) tellimisel elutsükli kulude ja ressursitarbega, mis võib alginvesteeringuna tähendada ka täiendavat rahalist kulu. Olulisem on pikk vaade KOV arenguvajadustele ja võimalustele, investeeringute tasuvusele

Mitte teha investeeringuid, mille tulemuses (hoone, rajatis, sõiduk) ei arvestata rohepoliitika eesmärkide ja põhimõtetega, isegi siis kui käesolevaks hetkeks ei ole kasutust piiravaid nõudeid ja/või finantssanktsioone (negatiivseid motivaatoreid) veel rakendatud

Tagada kohalike regulatsioonide, lubade ja kooskõlastuste (nt üldplaneering ja sellest lähtuvad ehitustingimused) ning teavitus- ja nõustamistegevustega see, **et elanikud ja ettevõtted ei investeeriks rohepöörde eesmarke mittearvestavatesse lahendustes**, mis võivad neile tulevikus põhjustada ülemääraseid välditavaid kulusid

Hoida kohaliku eeskõnelejana ausat, positiivset ja pragmaatilist suhtumist rohepöördesse ja kestlikusse arengusse. Selline suhtumise muutus ei jää kohaliku rahva seas märkamata

Mõned soovitusel ja ettepanekud

Finantsjuhtimine - rakendada rohelise eelarve põhimõtteid KOV eelarves ja eelarvestrateegias

Hangete korraldamine - korraldada keskkonnahoidlikke hankeid, seejuures rakendada kohalikele vajadustele ja eeldustele vastavaid kriteeriume

Munitsipaalvara majandamine - võtta munitsipaalhoonetes ja -rajatistel kasutusele ressursikasutust optimeerivaid automatiseerimis- ja juhtimissüsteeme

KOV organisatsiooni arendamine - kutsuda KOVi konsultandist, ekspertidest ja riigi keskvalitsuse valdkonnaametnikest koosnev rohepöörde arendusrühm

Kaasamine - muuta kõik kohalikud keskkonnaandmed kättesaadavaks erasektorile, eesmärgiga katalüüsida selliselt uute äriühingute avastamist rohevaldkonnas (olulisem suurtes linnades)

Ruumiplaneerimine - tihendada kahaneva rahvastikuga piirkondades asustust ning luua tingimused kasutusest välja langenud hoonete lammutamiseks ja maa-alade looduslikkuse taastamiseks

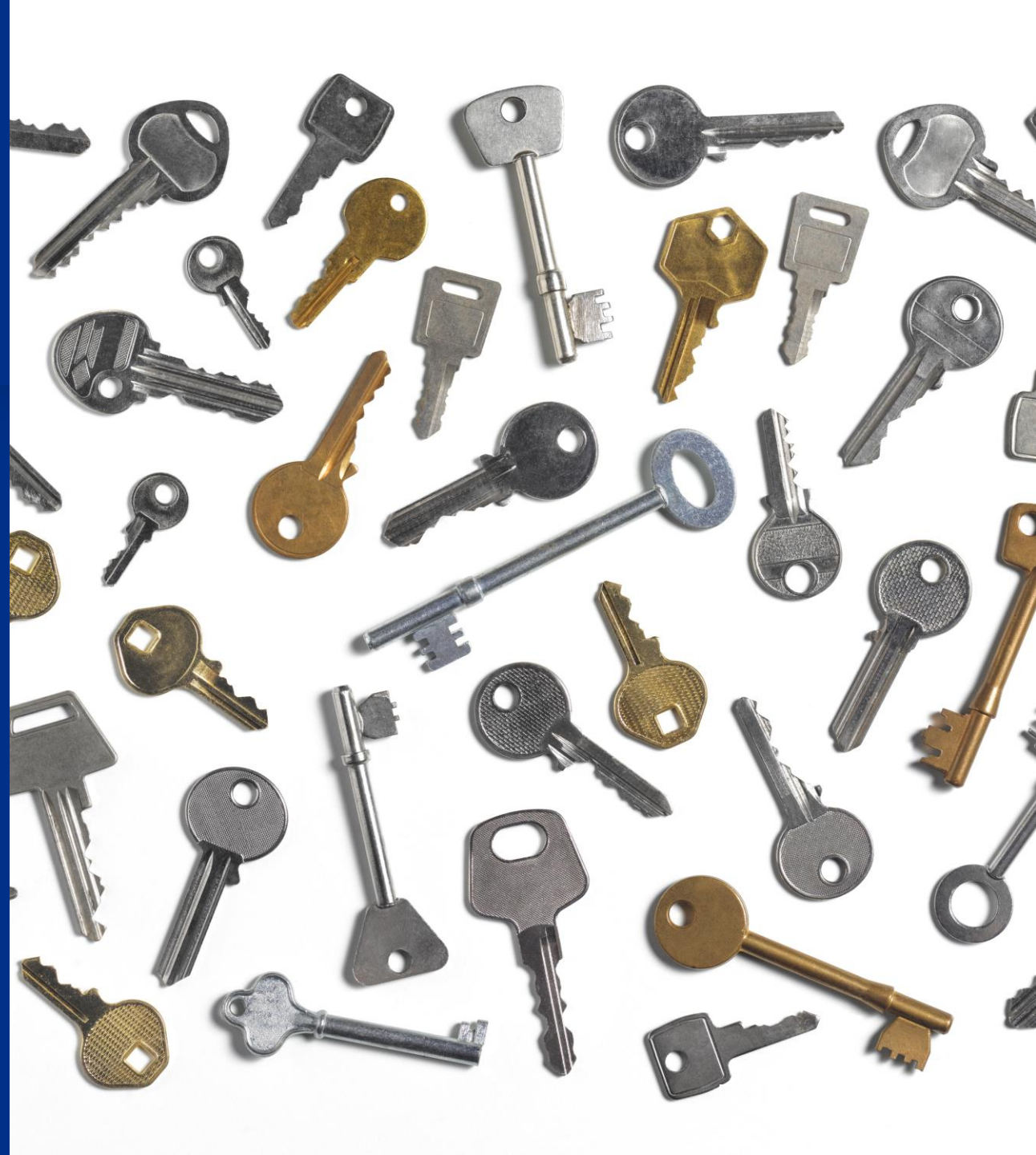
Teed ja tänavad - rakendada muid energiasäästu tänavavalgustuse lahendusi - automaatsed juhtimissüsteemid, peegellahendused, valgustipostide mitmeotstarbeline kasutus

Jäätmemajandus - tagada kõigis KOV asutustes ja ettevõtetes jäätmete maksimaalne liigiti kogumine ja liigiti kogutud jäätmete ringlusesse võtmine

Haljastus ja heakord - rajada uusi haljasalaid asularuumi, tihendada haljasalade võrgustikku

5 võtmevaldkonda

- Keskkonnahoidlike riigihangete korraldamine
- Ringmajandus ja jäätmereform
- Taastuvenergia kasutuselevõtt aastaks 2030 ja energiatõhusus
- Kliima- ja energiakavade koostamine, rakendamine, uuendamine
- Keskkonna, kliima ja rohereformiga seotud andmed/info

Kliimaministeriumi ja omavalitsuste koostöövõimalused ja –vajadused

- Rohereformiks vajalike tegevuste koordineerimine ja suunamine
- Rohereformiks vajalike tegevuste/investeeringute rahaline toetamine ja soodustamine
- Kommunikatsioon, andmed ja teavitus omavalitsuste vajadustele vastavalt olulistes teemades
- Kontaktisikute, ekspertide ühine info- ja koostöövõrgustik
- Kompetentside arendamine ja koolitamine

Selle aasta olulised töösuunad

- Kliimaministeeriumi omavalitsuste rohereformi võrgustiku käivitumine
- Omavalitsustega seotud tegevuste koordineerimine kliimaministeeriumis, ühtse kontaktpunkti loomine
- Koosolekud, seminarid, infopäevad, koolitused omavalitsustele
- Mõõdikud/indikaatorid rohereformi rakendamiseks omavalitsustes
- Kliimaseadus ja kohalike omavalitsuste roll
- Kliima- ja energiakavad
- Nähtavad muutused omavalitsuses
- Keskkonnajalajälje hindamine
- Omavalitsuste seisukohtade edastamine rohereformi juhtkomisjonile
- Omavalitsuste kaasamine ja toetamine EL-i rahastatud projektide algatamiseks (EL Horisont, LIFE CET, Urban Initiative, INTERREG)
- Taastuvenergeetika kasutuselevõtt ja 2030 a. eesmärgi saavutamine

Vajalik omavalitsuste sisend ja seisukohad

- Rohereformi juhtkomisjoni koosolekud
- Rohereformi tegevusplaani rakendamine ja ajakohastamine
- Rohereformi tegevusplaani mõõdikute ja andmete kättesaadavaks tegemine
- Kliimaseadus
- Kliima- ja energiakavade sisunõuded ja koostamise kord
- Nähtavad muutused

Mõned näited kliimaseaduse aruteludelt

- Omavalitsuste tulubaasi suurendamine kliimaseadusest tulenevate ülesannete täitmiseks
- Kliimafondi loomine
- Kaardistada omavalitsuste roheväljakutsed
- Kehtestada kliima- ja energiakavade täitmise järelevalve ja rikkumise sanktsioonid
- Omavalitsuse töötajatele kohustuslikud koolitused roheteemades valdkondades
- Kohaliku tasandi andmete kogumine kliima- ja roheteemades

Omavalitsustele kavandatud koosolekud juunis

7. juuni 2024

Kasvuhoonegaaside inventuuri tulemused
omavalitsustes

14. juuni 2024

Kliimaseaduse eelnõu ja seletuskirja
tutvustus omavalitsustele

Juuni lõpus

EL-i projektirahade ümarlaud/arutelu

Omavalitsusjuhtide roheklubi ehk R- KLUBI

Ideest teostuseni

2024. aasta jaanuari seisuga on R-Klubiga liitunud 17 omavalitsust:

- ✓ Tallinna linn;
- ✓ Rakvere linn;
- ✓ Toila vald;
- ✓ Elva vald;
- ✓ Tartu linn;
- ✓ Lääne-Harju vald;
- ✓ Võru linn;
- ✓ Paide linn;
- ✓ Tori vald;
- ✓ Saku vald;
- ✓ Märjamaa vald;
- ✓ Põlva vald;
- ✓ Kiili vald;
- ✓ Saue vald;
- ✓ Narva linn;
- ✓ Anija vald;
- ✓ Põltsamaa vald

Kokkuvõtteks

- Rohereformiks on olemas ettepanekud ja soovitusel
- Kliimaministeerium soovib toetada ja aidata omavalitsusi rohereformi tegevustes
- Rohereformi riigiüleseks juhtimiseks on vaja ka omavalitsuste arvamusi ning ettepanekuid
- Rohereformi teemadega tegelemiseks on vaja ühtset riigi ametiasutuste ja omavalitsuste võrgustikku